

Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого

Кафедра економічної теорії

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ЕКОНОМІЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ У СФЕРІ ВИЩОЇ ОСВІТИ»**

Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський) рівень

Ступінь вищої освіти – бакалавр

Галузь знань – 05 «Соціальні та поведінкові науки»

Спеціальність – 051 «Економіка»

Освітня програма/спеціалізація – «Бізнес-економіка»

Статус дисципліни – за вибором студента

Рік набору – 2018, 2019

Харків – 2020

Робоча програма навчальної дисципліни «Економічна діяльність у сфері вищої освіти» для студентів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки» спеціальності 051 «Економіка» спеціалізації «Бізнес-економіка» фінансово-правового факультету. Харків: Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого, 2020. 20 с.

Розробник

Шевченко Людмила Степанівна – завідувачка кафедри економічної теорії, докторка економічних наук, професорка

Гарант освітньої програми

Шевченко Людмила Степанівна – завідувачка кафедри економічної теорії, докторка економічних наук, професорка

Затверджено на засіданні кафедри економічної теорії

(протокол № 10 від 26 червня 2019 р.)

Дата оновлення – 12 червня 2020 р.

Завідувачка кафедри Л. С. Л. С. Шевченко

Зміст

1. Опис навчальної дисципліни.....	4
2. Очікувані результати навчання.....	5
3. Програма навчальної дисципліни.....	7
4. Обсяг і структура навчальної дисципліни.....	10
5. Теми лекційних і практичних занять.....	11
5.1. Теми лекційних занять.....	11
5.2. Теми практичних занять.....	13
6. Форми педагогічного контролю, засоби та критерії оцінювання результатів навчання	14
7. Інформаційне забезпечення навчальної дисципліни.....	16

1. Опис навчальної дисципліни

Робоча програма навчальної дисципліни «Економічна діяльність у сфері вищої освіти» розроблена відповідно до освітньо-професійної програми «Бізнес-економіка» підготовки бакалаврів спеціальності 051 «Економіка» галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки».

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, рівень освіти	Дидактична структура навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів - 5,0	Галузь знань – 05 «Соціальні та поведінкові науки»	За вибором студента	За вибором студента
Модулів – 3		Рік підготовки: 2-4	Рік підготовки: 2-4
	Спеціальність – 051 «Економіка»	семестр	семестр
Загальна кількість годин - 150		3-8	3-8
	Спеціалізація – «Бізнес-економіка»	Лекції	Лекції
		30 год.	6 год.
	Рівень освіти – перший (бакалаврський)	Практичні заняття	Практичні заняття
		44 год.	8 год.
	Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2-4, самостійної роботи студента - 2-4	Самостійна робота	Самостійна робота
		76 год.	136 год.
		Види контролю: поточний контроль; підсумковий контроль знань (залік)	Види контролю: поточний контроль; підсумковий контроль знань (залік)

Мета навчальної дисципліни – формування системи наукових поглядів на форми і методи економічної діяльності у сфері вищої освіти, основних умінь і навичок управління інноваційним розвитком університету в умовах глобалізації освітнього простору.

Завдання:

- формування системи теоретичних знань щодо змісту вищої освіти та її соціально-економічних функцій;
- опанування інструментарію стратегічного аналізу, прогнозування та проведення форсайт-досліджень у сфері вищої освіти;
- формування здатності до вибору оптимальної моделі розвитку університету: дослідницького, інноваційного, підприємницького, цифрового університету;
- оволодіння науковими підходами, практичними методами та прийомами розроблення та реалізації стратегії розвитку університету;
- набуття умінь із функціональної діагностики маркетингової, кадрової, фінансової діяльності сучасного університету;
- оволодіння практичними методами комерціалізації результатів

інноваційної діяльності та захисту інтелектуальної власності університетів;
 – усвідомлення особливостей виходу національних ЗВО на міжнародні освітні ринки та впливу процесів транснаціоналізації на освітній простір України;

– формування сучасного розуміння перспектив упровадження елементів корпоративної моделі управління університетами в Україні.

Пререквізити: «Мікроекономіка», «Міжнародна економіка», «Міжнародний бізнес», «Менеджмент», «Маркетинг», «Економіка та фінанси підприємства».

Мова навчання – українська.

2. Очікувані результати навчання з дисципліни

У результаті засвоєння навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен демонструвати такі результати навчання:

1.	Застосувати знання сучасної економічної науки для обґрунтування довгострокових пріоритетів вищої освіти, суспільних інтересів і ролі держави у розвитку вищої освіти.
2.	Аргументувати економічну природу вищої освіти як суспільно-приватного блага, приватний та суспільний ефекти навчання при здобутті вищої освіти.
3.	Сформулювати основні критерії інноваційного, дослідницького та підприємницького університетів.
4.	Спрогнозувати вплив цифровізації економіки на розвиток університетської освіти в Україні.
5.	Пояснити роль прогнозування та форсайт-досліджень у стратегічному плануванні та управлінні університетом.
6.	Запропонувати заходи з оптимізації маркетингової та кадрової діяльності університетських організацій.
7.	Здійснити аналіз основних моделей та альтернативних джерел фінансування європейських університетів, досягнення ними фінансової автономії.
8.	Пояснити сутність процесів інтернаціоналізації, транснаціоналізації та глобалізації вищої освіти, причини утворення транснаціональних і глобальних університетів.
9.	Проаналізувати світовий досвід корпоратизації (приватизації) державних університетів, передумови переходу до корпоративної моделі управління університетами в Україні.
10.	Сформулювати власні переконання щодо принципів, методів і цінностей соціально відповідального університету.

Навчальна дисципліна забезпечує формування студентами загальних і спеціальних компетентностей та набуття результатів навчання, визначених освітньо-професійною програмою «Бізнес-економіка», а саме:

Загальних компетентностей:

ЗК1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК2. Здатність зберігати моральні, культурні, наукові цінності та примножувати досягнення суспільства на основі розуміння історії та

закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК4. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК13. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

Спеціальних компетентностей:

СК4. Здатність пояснювати економічні та соціальні процеси і явища на основі теоретичних моделей, аналізувати і змістовно інтерпретувати отримані результати.

СК8. Здатність аналізувати та розв'язувати завдання у сфері економічних та соціально-трудова відносин.

СК9. Здатність прогнозувати на основі стандартних теоретичних та економетричних моделей соціально-економічні процеси.

СК11. Здатність обґрунтовувати економічні рішення на основі розуміння закономірностей економічних систем і процесів та із застосуванням сучасного методичного інструментарію.

Програмних результатів навчання:

ПРН2. Відтворювати моральні, культурні, наукові цінності, примножувати досягнення суспільства в соціально-економічній сфері, пропагувати ведення здорового способу життя.

ПРН5. Застосовувати аналітичний та методичний інструментарій для обґрунтування пропозицій та прийняття управлінських рішень різними економічними агентами (індивідуумами, домогосподарствами, підприємствами та органами державної влади).

ПРН7. Пояснювати моделі соціально-економічних явищ з погляду фундаментальних принципів і знань на основі розуміння основних напрямів розвитку економічної науки.

ПРН9. Усвідомлювати основні особливості сучасної світової та національної економіки, інституційної структури, напрямів соціальної, економічної та зовнішньоекономічної політики держави.

ПРН24. Демонструвати здатність діяти соціально відповідально та свідомо на основі етичних принципів, цінувати та поважати культурне різноманіття, індивідуальні відмінності людей.

ПРН25. Уміти аналізувати поведінку економічних агентів і ринків у глобальному середовищі, обирати пріоритети розвитку в умовах глобалізації бізнесу.

3. Програма навчальної дисципліни

Модуль 1. СУСПІЛЬНІ ЕКОНОМІЧНІ ІНТЕРЕСИ ТА СОЦІАЛЬНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ У СФЕРІ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Тема 1. Суспільні інтереси у сфері вищої освіти. Держава як гарант освітньої безпеки, формування та застосування ефективних норм освітнього права.

Освіта як соціальний інститут. Соціально-економічні функції освіти: ресурсозабезпечуюча, капіталоутворююча, інноваційна, селективна, соціалізації особистості, стратифікаційна.

Освіта як кінцеве освітнє благо та інвестиційне благо. Освітній капітал та його специфіка на мікроекономічному та макроекономічному рівнях.

Суспільні інтереси в сфері вищої освіти. Система освіти в Україні. Аналіз сильних і слабких сторін, зовнішніх чинників (можливостей) і загроз розвитку вищої освіти в Україні.

Роль держави у розвитку вищої освіти. Право на вищу освіту як конституційне право людини. Освітня безпека суспільства. Освітнє право та його норми.

Тема 2. Вища освіта як суспільно-приватне благо. Політика «розподілу витрат» на вищу освіту.

Економічна природа та ознаки вищої освіти як суспільно-приватного блага. Приватний та суспільний ефекти навчання при здобутті вищої освіти.

Приватне та суспільне фінансування вищої освіти. Закордонний досвід державного та приватного фінансування вищої освіти.

Економічна доступність вищої освіти в українському суспільстві. Політика «розподілу витрат» на вищу освіту між державою і здобувачами освіти: її зміст та причини.

Ризики політики «розподілу витрат» в Україні. Проблема корупції та тіньової плати за навчання.

Тема 3. Соціальна відповідальність університетів та публічний (громадський) контроль якості освіти.

Поняття «соціально відповідальний університет». Безпосередні й кінцеві результати діяльності ЗВО. Когнітивні, економічні та соціальні кінцеві результати діяльності університету. Відповідальність університетів за забезпечення сучасної якості вищої освіти.

Утилітарна парадигма розвитку вищої освіти. Концепція «University excellence» (університет переваг, досконалості, високої якості): її особливості та обмеження. Порівняльний аналіз моделей управління університетом: «університет-фірма», «університет-суспільство».

Довгострокові пріоритети вищої освіти. Професіоналізація і транспрофесіоналізація вищої освіти. Прояви асоціальної (безвідповідальної) поведінки університетів щодо якості освітніх послуг. Інформаційна асиметрія

ринку освітніх благ.

Форми суспільного контролю за якістю освітніх послуг університетів. Соціальний звіт університету. Акредитація освітніх програм. Національне агентство із забезпечення якості вищої освіти та його функції.

Модуль 2. ІННОВАТИЗАЦІЯ ВИЩОЇ ОСВІТИ. ІННОВАЦІЙНА ЕКОНОМІКА УНІВЕРСИТЕТІВ

Тема 4. Інноваційний університет. Комерціалізація результатів інноваційної діяльності та захист інтелектуальної власності університетів.

Інноваційна модель розвитку соціально-економічної системи та її види: інтеграційна, інтерактивна (мережева), новітня. Роль університетів у новітній інноваційній моделі розвитку суспільства. Теорія «потрійної спіралі» інновацій (Г. Іцковиць і Л. Лейдесдорф).

Поняття та критерії інноваційного університету. Інновації в освіті: освітні, науково-технологічні, економічні, управлінські.

Комерціалізація освітніх інновацій. Комерціалізація наукових досліджень (результатів НДДКР) університету. Досвід комерціалізації наукових досліджень університетів США. Закон Бея-Доула (Bayh-Dole Act) 1980 р.

Інноваційна інфраструктура ЗВО: технопарки, наукові парки, інноваційні бізнес-інкубатори, інноваційні центри.

Тема 5. Підприємницький університет. Цифровий університет

Дослідницький університет та його критерії.

Підприємницький університет та його види: університет-підприємець; університет підприємницький за результатом. Досвід створення підприємницьких університетів у США.

Інтелектуальне підприємництво: інтеграція інтелектуалізму, підприємництва та університетської (академічної) освіти. Університет як інтелектуальний підприємець: модель розвитку Університету Техасу в Остині, США.

Цифровий університет. Цифрова компетентність.

Модуль 3. ЕКОНОМІЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ УНІВЕРСИТЕТІВ

Тема 6. Стратегічні орієнтири розвитку університету.

Поняття місії та візії університету. Цілі університету: внутрішні й зовнішні; довгострокові, середньострокові та короткострокові. Гармонізація цілей університету.

Аналіз очікувань основних стейкхолдерів щодо діяльності університету. SWOT-аналіз, PEST-аналіз та конкурентний аналіз діяльності університету.

Роль прогнозування тенденцій освітньої діяльності у формуванні

стратегічних орієнтирів розвитку університету. Основні типи і методи прогнозування.

Методологія форсайту та її використання в управлінні університетами. Світовий досвід проведення форсайт-досліджень вищої освіти та перспективи його використання в Україні.

Розроблення та реалізація стратегій університету. Внутрішнє зростання університету: стратегія проникнення на ринок освітніх послуг; стратегія розвитку освітнього ринку; стратегія диференціації освітньої діяльності. Зовнішнє зростання університету: стратегії інтеграції та диверсифікації освітньої діяльності.

Тема 7. Маркетингова діяльність університету.

Виникнення та розвиток концепції освітнього маркетингу. Ринок освітніх послуг та його основні сегменти. Маркетинг освітніх послуг. Ринок освітніх продуктів. Маркетинг освітніх продуктів. Маркетинг супутніх послуг для студентів.

Маркетинг ЗВО. Маркетинг набору студентів. Маркетинг працевлаштування.

Постачальницький маркетинг у сфері вищої освіти: маркетинг персоналу; маркетинг інвестицій; маркетинг матеріально-технічного забезпечення. Практика освітнього маркетингу за кордоном і в Україні.

Маркетинг освітньої галузі. Міжнародний освітній маркетинг.

Тема 8. Кадрова діяльність університету.

Контрактна політика університету. Види контрактів із науково-педагогічними працівниками. Безстроковий, довгостроковий, тимчасовий контракт.

Нова система оплати праці у вишах. Особливості базового та стимулюючого контрактів. Модель ефективного контракту. Вторинна зайнятість викладачів.

Кадрові стратегії на внутрішніх ринках праці університетів. Проблема академічного інбридингу. КРІ для ректорів університетів.

Тема 9. Фінансова діяльність університету.

Державні (бюджетні) джерела і моделі фінансування університетів у європейських країнах. Фінансування за видатками. Фінансування за результатами. Договірне фінансування. Розподіл бюджетних коштів через блок-гранти.

Фінансова автономія ЗВО – подолання ресурсної залежності від держави. Альтернативні (приватні) джерела фінансування університетів у європейських країнах.

Ендавмент-фонди зарубіжних університетів та їх роль у фінансуванні ЗВО. Основні моделі формування ендавмент-фондів: закрыта модель (ендавмент «великих власників», «оптова» модель); відкрита модель (ендавмент «середнього класу», «роздрібна», демократична модель; змішана

модель. Класичні (постійні, сталі, чисті, справжні) та ендавмент-подібні фонди, їх зміст і форми. Управління коштами ендавмент-фондів. Портфельні стратегії ендавмент-фондів. Оцінка прибутковості інвестицій з ендавмент-фондів.

Тема 10. Міжнародна діяльність університету. Транснаціоналізація та глобалізація вищої освіти.

Основні етапи виходу національних ЗВО на міжнародні освітні ринки: лібералізація (становлення ЗВО як комерційного підприємства); інтернаціоналізація (становлення ЗВО як експортного підприємства); транснаціоналізація (перетворення ЗВО на ТНК); глобалізація (створення глобальних ЗВО).

Транснаціональний університет та стратегії його розвитку. Транснаціональна освіта та її форми.

Глобальний університет: сутність та основні моделі. Вплив транснаціоналізації вищої освіти на освітній простір України.

Тема 11. Сучасні проблеми корпоратизації та приватизації університетів.

Корпоратизація державного університету: зміст поняття.

Перехід до корпоративної моделі управління університетами в Україні. Статус університету як неприбуткової організації. Форми генерування університетами власних (позабюджетних) коштів. Нові підходи до фінансування університетів: пастки ресурсної залежності та корпоративної корупції. Запровадження академічного бізнес-менеджменту. Функції регіональних наглядових рад.

Приватизація університетів: сучасне розуміння процесів. Світовий досвід приватизації університетів.

Злиття і поглинання у сфері вищої освіти: економічні причини, форми здійснення, наслідки.

4. Обсяг і структура навчальної дисципліни

Тема навчальної дисципліни	Обсяг у годинах							
	Денна форма				Заочна форма			
	Усього	У тому числі			Усього	У тому числі		
		Л	ПЗ	СРС		Л	ПЗ	СРС
Модуль 1. Суспільні економічні інтереси та соціальна відповідальність у сфері вищої освіти								
1. Суспільні інтереси у сфері вищої освіти. Держава як гарант освітньої безпеки, формування та застосування ефективних норм освітнього права.	14	2	4	8	14	2		12
2. Вища освіта як	8	2	4	2	8		2	6

суспільно-приватне благо. Політика «розподілу витрат» на вищу освіту.								
3. Соціальна відповідальність університетів та публічний (громадський) контроль якості освіти.	8	2	4	2	8			8
<i>Разом</i>	<i>30</i>	<i>6</i>	<i>12</i>	<i>12</i>	<i>30</i>	<i>2</i>	<i>2</i>	<i>26</i>
Модуль 2. Інновацізація вищої освіти. Інноваційна економіка університетів								
4. Інноваційний університет. Комерціалізація результатів інноваційної діяльності та захист інтелектуальної власності університетів.	14	4	4	6	14	2		12
5. Підприємницький університет. Університет як інтелектуальний підприємець. Цифровий університет.	16	2	4	10	16		2	14
<i>Разом</i>	<i>30</i>	<i>6</i>	<i>8</i>	<i>16</i>	<i>30</i>	<i>2</i>	<i>2</i>	<i>26</i>
Модуль 3. Економічна діяльність університетів								
6. Стратегічні орієнтири розвитку університету.	18	4	4	10	18	2		16
7. Маркетингова діяльність університету.	18	4	4	10	18		2	16
8. Кадрова діяльність університету.	12	2	4	6	12			12
9. Фінансова діяльність університету.	18	4	4	10	18		2	16
10. Міжнародна діяльність університету. Транснаціоналізація та глобалізація вищої освіти.	12	2	4	6	12			12
11. Сучасні проблеми корпоратизації та приватизації університетів.	12	2	4	6	12			12
<i>Разом</i>	<i>90</i>	<i>18</i>	<i>24</i>	<i>48</i>	<i>90</i>	<i>2</i>	<i>4</i>	<i>84</i>
Усього годин / кредитів ECTS	150 / 5,0	30	44	76	150 / 5,0	6	8	136

5. Теми лекційних і практичних занять

5.1. Теми лекційних занять

Темі навчальної дисципліни	Темі лекцій	Обсяг у годинах	
		Денна форма	Заочна форма
Модуль 1. Суспільні економічні інтереси та соціальна відповідальність у сфері вищої освіти			
1. Суспільні інтереси у сфері	1. Суспільні інтереси у сфері	2	2

вищої освіти. Держава як гарант освітньої безпеки, формування та застосування ефективних норм освітнього права.	вищої освіти. Держава як гарант освітньої безпеки, формування та застосування ефективних норм освітнього права.		
2. Вища освіта як суспільно-приватне благо. Політика «розподілу витрат» на вищу освіту.	2. Вища освіта як суспільно-приватне благо. Політика «розподілу витрат» на вищу освіту.	2	
3. Соціальна відповідальність університетів та публічний (громадський) контроль якості освіти.	3. Соціальна відповідальність університетів та публічний (громадський) контроль якості освіти.	2	
Модуль 2. Інноватизація вищої освіти. Інноваційна економіка університетів			
4. Інноваційний університет. Комерціалізація результатів інноваційної діяльності та захист інтелектуальної власності університетів.	4.1. Інноваційний університет. Інновації в освіті.	2	2
	4.2. Комерціалізація результатів інноваційної діяльності та захист інтелектуальної власності університетів.	2	
5. Підприємницький університет. Цифровий університет.	5. Підприємницький університет. Цифровий університет.	2	
Модуль 3. Економічна діяльність університетів			
6. Стратегічні орієнтири розвитку університету.	6.1. Візія, місія і цілі сучасного університету	2	2
	6.2. Розроблення та реалізація стратегій університету.	2	
7. Маркетингова діяльність університету.	7.1. Виникнення та розвиток концепції освітнього маркетингу. Ринок освітніх послуг та його основні сегменти.	2	
	7.2. Маркетинг ЗВО. Практика освітнього маркетингу за кордоном і в Україні.	2	
8. Кадрова діяльність університету.	8. Кадрова діяльність університету.	2	
9. Фінансова діяльність університету.	9.1. Фінансування університетів: бюджетні та альтернативні джерела. Фінансова автономія університету.	2	
	9.2. Ендавмент-фонди та їх роль у фінансуванні ЗВО. Основні моделі формування ендавмент-фондів.		
10. Міжнародна діяльність університету. Транснаціоналізація та глобалізація вищої освіти.	10. Міжнародна діяльність університету. Транснаціоналізація та глобалізація вищої освіти.	2	
11. Сучасні проблеми	11. Сучасні проблеми	2	

корпоратизації та приватизації університетів.	корпоратизації та приватизації університетів.		
Усього		30	6

5.2. Теми практичних занять

Теми навчальної дисципліни	Теми практичних занять	Обсяг у годинах	
		Денна форма	Заочна форма
Модуль 1. Суспільні економічні інтереси та соціальна відповідальність у сфері вищої освіти			
1. Суспільні інтереси у сфері вищої освіти. Держава як гарант освітньої безпеки, формування та застосування ефективних норм освітнього права.	1.1. Освіта як соціальний інститут. Соціально-економічні функції вищої освіти.	2	
	1.2. Суспільні інтереси в сфері вищої освіти. Освітня безпека суспільства. Освітнє право та його норми.	2	
2. Вища освіта як суспільно-приватне благо. Політика «розподілу витрат» на вищу освіту.	2.1. Вища освіта як суспільно-приватне благо.	2	2
	2.2. Економічна доступність вищої освіти. Політика «розподілу витрат» на вищу освіту.	2	
3. Соціальна відповідальність університетів та публічний (громадський) контроль якості освіти.	3. Соціальна відповідальність університетів та публічний (громадський) контроль якості освіти.	2	
	Колоквіум	2	
Модуль 2. Інноватизація вищої освіти. Інноваційна економіка університетів			
4. Інноваційний університет. Комерціалізація результатів інноваційної діяльності та захист інтелектуальної власності університетів.	4.1. Інноваційний університет. Інновації в освіті.	2	
	4.2. Комерціалізація результатів інноваційної діяльності та захист інтелектуальної власності університетів.	2	
5. Підприємницький університет. Цифровий університет.	5. Підприємницький університет. Цифровий університет.	2	2
	Колоквіум	2	
Модуль 3. Економічна діяльність університетів			
6. Стратегічні орієнтири розвитку університету.	6.1. Візія, місія і цілі сучасного університету	2	
	6.2. Розроблення та реалізація стратегій університету.	2	
7. Маркетингова діяльність університету.	7.1. Виникнення та розвиток концепції освітнього маркетингу. Ринок освітніх послуг та його	2	2

	основні сегменти.		
	7.2. Маркетинг ЗВО. Практика освітнього маркетингу за кордоном і в Україні.	2	
8. Кадрова діяльність університету.	8.1. Контрактна політика університету.	2	
	8.2. Кадрові стратегії на внутрішніх ринках праці університетів.	2	
9. Фінансова діяльність університету.	9.1. Фінансування університетів: бюджетні та альтернативні джерела. Фінансова автономія університету	2	2
	9.2. Ендавмент-фонди та їх роль у фінансуванні ЗВО. Основні моделі формування ендавмент-фондів.	2	
10. Міжнародна діяльність університету. Транснаціоналізація та глобалізація вищої освіти.	10.1. Міжнародна діяльність університету. Основні етапи виходу національних ЗВО на міжнародні освітні ринки.	2	
	10.2. Транснаціональний і глобальний університети: сутність та основні моделі.	2	
11. Сучасні проблеми корпоратизації та приватизації університетів.	11.1. Корпоратизація державного університету: зміст поняття. Перехід до корпоративної моделі управління університетами в Україні.	2	
	11.2. Світовий досвід приватизації університетів. Злиття і поглинання у сфері вищої освіти.	2	
Усього		44	8

6. *Форми педагогічного контролю, засоби та критерії оцінювання результатів навчання*

Оцінювання результатів засвоєння навчальної дисципліни «Економічна діяльність у сфері вищої освіти» передбачає проведення поточного та підсумкового контролю і здійснюється на основі накопичувальної бально-рейтингової системи.

Поточний контроль знань студентів включає:

– контроль якості засвоєння студентами програмного матеріалу навчальної дисципліни на практичних заняттях із застосуванням таких засобів: усне, письмове або експрес-опитування, виконання тестових завдань, розв’язання практичних завдань або задач, захист кейсу, підготовка і захист реферату за ініціативи студента, peer review, контрольна робота. За результатами практичних занять із кожного з трьох модулів розраховується середньоарифметична кількість балів (максимальна оцінка – 10 балів), що

включається до підсумкової оцінки знань;

– контроль якості засвоєння студентами програмного матеріалу навчальної дисципліни на колоквіумах. Проводяться два колоквіуми. Максимальна оцінка з кожного колоквіуму становить 30 балів.

Протягом семестру студенти виконують завдання для самостійної роботи (підготовка усної доповіді, презентації, есе, реферату тощо). Максимальна кількість балів за самостійну роботу – 10.

Формою *підсумкового контролю* знань студентів з дисципліни є залік, що виставляється на основі результатів поточного контролю та виконання завдань самостійної роботи. Мінімальна кількість балів, за якої студент отримує залік, становить 60 балів.

Розподіл балів між формами організації освітнього процесу і видами контрольних заходів

Поточний контроль					Самостійна робота студентів	Разом
Практичні заняття			Колоквіуми			
Модуль № 1	Модуль № 2	Модуль № 3	Колоквіум № 1	Колоквіум № 2		
max 10	max 10	max 10	max 30	max 30	max 10	max 100

Критерії оцінювання з дисципліни «Економічна діяльність у сфері вищої освіти»

Вид контролю	Кількість балів	Критерії (за кожною з оцінок)
Поточний контроль на практичному занятті	Max 10	Відмінне засвоєння навчального матеріалу з теми, можливі окремі несуттєві недоліки.
	8	Добре засвоєння матеріалу з теми, але є окремі помилки.
	6	Задовільний рівень засвоєння матеріалу, значна кількість помилок.
	Min 0	Незадовільний рівень засвоєння матеріалу.
Колоквіум	Max 30	Відмінне засвоєння навчального матеріалу з тем, можливі окремі несуттєві недоліки.
	27	Результати опрацювання матеріалу високі, але незначна кількість несуттєвих помилок.
	24	Добре засвоєння матеріалу з тем, але є окремі помилки.
	21	Задовільний рівень засвоєння матеріалу, значна кількість помилок.
	18	Мінімальні результати, достатні для отримання позитивної оцінки.
	Min 0	Незадовільний рівень засвоєння матеріалу.
Оцінка самостійної роботи студента	Max 10	Глибоке знання проблем, пов'язаних із темою дослідження, вільне володіння матеріалом, вміння самостійно й творчо мислити, знаходити, узагальнювати, аналізувати матеріал, робити самостійні теоретичні та практичні висновки.
	9	В роботі розкрито основні положення теми, але є деякі неточності у викладанні матеріалу,

		теоретичні поняття недостатньо підкріплено фактичними даними.
	8	Основні положення теми розкрито, але деякі питання висвітлено неповно. Студент добре володіє матеріалом, але відсутня творчість та самостійність у дослідженні.
	7	Основні теоретичні питання висвітлено поверхнево, немає висновків або висновки не мають самостійного характеру; студент слабо володіє матеріалом.
	6	Основні положення теми висвітлено поверхнево, теоретичні положення не підкріплені фактичним матеріалом; немає висновків; студент слабо володіє матеріалом роботи.
	Min 0	Основні положення теми висвітлено поверхнево, з великою кількістю помилок; немає висновків; студент не володіє матеріалом роботи.

Підсумкова оцінка з навчальної дисципліни «Економічна діяльність у сфері вищої освіти» виставляється в залікову книжку відповідно до такої шкали:

Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	Визначення	Оцінка за 100- бальною шкалою, що використовується в НЮУ
Зараховано	A	Відмінно – відмінне виконання, лише з незначною кількістю помилок	90 – 100
	B	Дуже добре – вище середнього рівня з кількома помилками	80-89
	C	Добре – у цілому правильна робота з певною кількістю незначних помилок	75-79
	D	Задовільно – непогано, але зі значною кількістю недоліків	70-74
	E	Достатньо – виконання задовольняє мінімальні критерії	60-69
Не зараховано	FX	Незадовільно – потрібно попрацювати перед тим, як перекладати	35-59
	F	Незадовільно – необхідна серйозна подальша робота, обов'язковий повторний курс	1-34

7. Інформаційне забезпечення навчальної дисципліни

7.1. Нормативно-правові акти:

Конституція України. *Відомості Верховної Ради України*. 1996. № 30.
 Ст. 141. Дата оновлення: 07.02.2019.
 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>

(дата звернення: 03.12.2019).

Про вищу освіту: Закон України від 01.07.2014 р. № 1556-VII. *Відомості Верховної Ради*. 2014. № 37-38. Ст. 2004. Дата оновлення: 06.06.2019. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18> (дата звернення: 03.12.2019).

Про внесення змін до деяких законів України щодо вдосконалення освітньої діяльності у сфері вищої освіти: Закон України від 18.12.2019 р. № 392-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/392-20>

Про освіту: Закон України від 05.09.2017 р. № 2145-VIII. *Відомості Верховної Ради*. 2017. № 38-39. Ст. 380. Дата оновлення: 06.06.2019. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19> (дата звернення: 03.12.2019).

Про інвестиційну діяльність: Закон України від 18.09.1991 № 1560-XII. *Відомості Верховної Ради України*. 1991. № 47. Ст. 646. Дата оновлення: 08.06.2017. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1560-12> (дата звернення: 03.12.2019).

Про інноваційну діяльність: Закон України від 04.07.2002 № 40-IV. *Відомості Верховної Ради України*. 2002. № 36. Ст. 266. Дата оновлення: 16.10.2012. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/40-15> (дата звернення: 03.12.2019).

Про наукову і науково-технічну діяльність: Закон України від 26.11.2015 р. № 848-VIII. *Відомості Верховної Ради*. 2016. № 3. Ст.25. Дата оновлення: 25.04.2019. URL: <https://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/848-19> (дата звернення: 03.12.2019).

7.2. Література

Основна література

Шевченко Л. С. Ендавмент-фонди в інвестиційній стратегії зарубіжних університетів. *Україна: аспекти праці*. 2015. № 1. С. 8-16.

Шевченко Л. С. Інноваційна модель соціально-економічного розвитку: трансформації університетської освіти. *Social and economic changes of contemporary society*. Monograph. Opole: The Academy of Management and Administration in Opole, 2017. Розд. 4.9. С. 240-247.

Шевченко Л. С. Корпоратизація державних університетів: про що попереджають зарубіжні вчені? *Економічна теорія та право*. 2018. № 2 (33). С. 121-135. DOI: <https://doi.org/10.31359/2411-5584-2018-33-2-121>

Шевченко Л. С. Нова модель економічної діяльності чи приватизація університетів? *Фінансово-кредитна діяльність: проблеми теорії та практики*. 2018. № 3. С. 516-522. DOI: <https://doi.org/10.18371/fcaptp.v3i26.143869>

Шевченко Л. С. Реформування вищої освіти як найважливіша умова забезпечення економічної безпеки українського суспільства. *Правове та законодавче забезпечення економічної безпеки України*: монографія / А. П. Гетьман, Є. М. Білоусов, Г. В. Анісімова та ін.; за ред. А. П. Гетьмана, Є. М. Білоусова, Г. В. Анісімової. Харків: Право, 2017. 336 с. Розд. 2.1. С.111-132.

Шевченко Л. С. Сучасний університет: маркетингова філософія діяльності. *Економічна теорія та право*. 2015. № 1. С. 9-21.

Шевченко Л. С. Університети як суб'єкти інтелектуального підприємництва. *Теорія і практика правознавства*: Електронне наукове фахове видання Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого. 2014. Вип. 1 (5). URL: <http://tlaw.nlu.edu.ua/article/view/62942/58386>

Шевченко Л. С. Університетська освіта: економічні пріоритети та управління розвитком: монографія. Харків: Право, 2016. 188 с.

Шевченко Л.С. Фінансова автономія університету: світовий досвід для України. *Право та інновації*. 2015. № 1. С. 19-26.

Шевченко Л. С. Форсайт вищої освіти: актуальність для України. *Україна: аспекти праці*. 2014. № 3. С. 21-27.

Шевченко Л. С. Чи будуть упроваджені в українських університетах Системи честі? *Міжрегіональна науково-практична конференція молодих учених «Інституційне середовище становлення та розвитку правової економіки в Україні»*: матеріали конференції, 28 листопада 2017 р. / за загальною редакцією А. П. Гетьмана. Харків: Право, 2017. С. 128-131.

Shevchenko L. S. Accessibility in higher education in the context of implementation of the Law of Ukraine "On Higher Education". *Економічна теорія та право*. 2015. № 4. С. 88-97.

Shevchenko L.S. Endowment funds and social justice in educational field. *Актуальні проблеми економіки*. 2015. № 7. С. 325-331.

Shevchenko L. S. Mergers and Acquisitions in Higher Education. *Актуальні проблеми економіки*. 2016. № 11. С. 60-67.

Додаткова література

Економіка підприємства: навч. посіб. / за заг. ред. Л. С. Шевченко. Харків: Нац. Ун-т «Юрид. акад. України ім. Ярослава Мудрого», 2011. 208 с. URL: http://library.nlu.edu.ua/POLN_TEXT/POSIBNIKI_2011/0019.pdf (дата звернення: 03.12.2019).

Менеджмент: навч. посіб. / за заг. ред. Л. С. Шевченко. Харків: Право, 2013. 136 с. URL: http://library.nlu.edu.ua/POLN_TEXT/POSIBNIKI_2013/Menedgment_2013.pdf (дата звернення: 03.12.2019).

Ханін І. Г., Білозубенко В. С. Роль освіти в національній інноваційній системі. *Бізнес Інформ*. 2019. № 12. С. 95-101. URL: https://www.business-inform.net/export_pdf/business-inform-2019-12_0-pages-95_101.pdf

Шевченко Л. С. Введение в маркетинг. Учебно-практ. пособие. Харьков: Консум, 2000. 672 с.

Шевченко Л. С. Конкурентное управление: учеб. пособие. Харьков: Эспада, 2004. 520 с.

Шевченко Л. С. Стратегічний бізнес-консалтинг: навч. посіб. Харків: Право, 2019. 302 с.

Шевченко Л. С. Стратегічний інноваційний менеджмент: навч. посіб. Харків: Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого, 2019. 155 с.

7.3. Інтернет-ресурси.

Електронний архів-репозитарій Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого. URL: <http://dspace.nlu.edu.ua/> (дата

звернення: 12.06.2020).

Офіційний веб-портал органів виконавчої влади України.
URL: <http://www.kmu.gov.ua> (дата звернення: 12.06.2020).

Офіційний портал Верховної Ради України.
URL: <http://rada.gov.ua/> (дата звернення: 12.06.2020).

Офіційний сайт Державної служби статистики України.
URL: <http://www.ukrstat.gov.ua> (дата звернення: 12.06.2020).

Офіційний сайт Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку. URL: <http://www.ssmc.gov.ua> (дата звернення: 12.06.2020).

Офіційний сайт наукового журналу «Економіка України».
URL: <http://www.economukraine.com.ua/index.php> (дата звернення: 12.06.2020).

Офіційний сайт збірника наукових праць «Економічна теорія та право».
URL: <http://econtlaw.nlu.edu.ua> (дата звернення: 12.06.2020).

Офіційний сайт науково-теоретичного журналу «Економічна теорія».
URL: <http://etet.org.ua> (дата звернення: 12.06.2020).

Офіційний сайт Інституту демографії та соціальних досліджень імені М. В. Птухи Національної академії наук України.
URL: <http://www.idss.org.ua> (дата звернення: 12.06.2020).

Офіційний сайт Інституту економіки та прогнозування Національної академії наук України. URL: <http://ief.org.ua> (дата звернення: 12.06.2020).

Офіційний сайт Інституту економічних досліджень та політичних консультацій. URL: <http://www.ier.com.ua> (дата звернення: 12.06.2020).

Офіційний сайт Міжнародного валютного фонду.
URL: <http://www.imf.org/external/> (дата звернення: 12.06.2020).

Офіційний сайт Міністерства розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України. URL: <http://www.me.gov.ua> (дата звернення: 12.06.2020).

Офіційний сайт Міністерства фінансів України.
URL: <http://www.minfin.gov.ua> (дата звернення: 12.06.2020).

Офіційний сайт Національного Банку України.
URL: <http://www.bank.gov.ua> (дата звернення: 12.06.2020).

Офіційний сайт Національного інституту стратегічних досліджень.
URL: <http://www.niss.gov.ua> (дата звернення: 12.06.2020).

Офіційний сайт Національної бібліотеки України імені В.І. Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua> (дата звернення: 12.06.2020).

Офіційний сайт Світового банку.
URL: <http://www.worldbank.org/uk/country/ukraine> (дата звернення: 12.06.2020).

Офіційний сайт Світової організації торгівлі. URL: <https://www.wto.org> (дата звернення: 12.06.2020).

Офіційний сайт «Мережа аналітичних центрів України».
URL: <http://www.intellect.org.ua> (дата звернення: 12.06.2020).

Journal website «Journal of Economic Theory».
URL: <https://www.journals.elsevier.com/journal-of-economic-theory> (дата

звернення: 12.06.2020).

7.4. СЕНМК.

Стандартизований електронний навчально-методичний комплекс кафедри економічної теорії.

URL: http://library.nlu.edu.ua/index.php?option=com_k2&view=itemlist&task=category&id=149:kafedra-ekonomichnoi-teorii&Itemid=151.

7.5. Матеріально-технічне забезпечення навчальної дисципліни

Передплачено доступ до Інформаційно-правових систем ЛІГА:ЗАКОН (Система ГРАНД та Система аналізу судових рішень VERDICTUM).

Доступ можливий у залі правової інформації Навчально-бібліотечного комплексу (вул. Пушкінська 84-А, 3 поверх).